

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Милен Замфиров Замфиров, д.н.,
СУ „Св. Климент Охридски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
в област на висше образование Педагогически науки
професионално направление 1.2. Педагогика
докторска програма Специална педагогика

Автор: Борислава Веселинова Петрова

Тема: Параметри на специфичните трудности в ученето при ученици с комуникативни нарушения във II-IV клас

Научен ръководител: доц. д-р Генчо Вълчев

1. Общо описание на представените материали

Представеният от Борислава Веселинова Петрова комплект материали на хартиен носител е в съответствие със ЗРАСРБ и с Правилника за развитие на академичния състав на Тракийския университет.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Разработваната проблематика в дисертационния труд е актуална и с перспективна научно-приложна апликация. Специфичните трудности в ученето при ученици с комуникативни нарушения в образователната система често се субективизират спрямо учителските визии и представи с акцент на популярни и консервативни модели на обучение.

3. Познаване на проблема

Докторантката Борислава Веселинова Петрова познава нормативната и организационна среда, в която се реализира интегрираното обучение на деца със специални образователни потребности и иновационните модели и технологии на образованието, както в теоретичен, така и в практико-приложени план. Ясно изразен е творческият подход на Борислава Петрова към литературния анализ на политики, стратегии и практики на образованието:

- разглеждането на иновациите не като цел, а като процес;
- конвенционалността на термина „специфичните трудности в ученето“ и научната прецизност на термина „комуникативни нарушения“;
- иновации на територията на класната стая и др.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява реализиране на поставената цел, получаване на отговори на изведените 4 изследователски задачи и извежда ясна концептуалност във връзка с поставената хипотеза. Иновативният модел е с прецизно оформени форма и съдържание за целите на изследователските търсения, докторантката структурира серия от последователни въпросници - анкетна карта за изследване на педагогическите специалисти и оценка на диагностичния и интервенционния инструментариум.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа увод, три глави, заключение, научни приноси, използвана литература и приложения.

Обемът на труда е 165 стр., от които 159 стр. основна част, 9 стр. използвана литература и 7 приложения на 12 страници. Списъкът на използваната литература съдържа 132 източници, от които 30 на кирилица, 102 на латиница. В основната част са включени 17 таблици, 32 фигури.

Списъкът на авторските публикации по темата на дисертационния труд се състои от 4 заглавия, като и четирите са в периодични български издания.

Първа глава представя теоретична обосновка на дисертационното изследване, разглежда комуникативните нарушения като детерминант на специфични трудности при ученето в начален етап на основната образователна степен.

В първата част се интерпретират съвременните концепции за формата и организацията на образованието на деца със специални образователни потребности, свързани със специфичните нарушения на способността за учене.

Фокус се поставя върху:

- дислексията;
- Когнитивни аспекти;
- Конкретни мисловни операции;
- Емоционални аспекти;
- Социални аспекти;
- Езикови аспекти;
- Фонетично развитие;
- Лексикално и морфологично развитие;
- Синтактично развитие;
- Прагматично развитие.

Във втората част се внасят тълкувания относно оценката на специфичните трудности в областта на четенето при ученици с прозодично нарушение заекване (операционализиране, подбор и разработване на инструменти).

С тези части от тези глави Борислава Петрова определено дава заявка за формулиране на нов научен проблем - иновационни модели в учебната дейност с деца със СОП.

В третата част са представени параметрите на специфичните трудности в четенето при ученици със заекване (емпирично изследване).

Резултатите са представени в хронологична последователност на етапите на провеждане на емпиричното изследване, специфично съобразно отделните хипотези, с богато

онагледяване в схеми, диаграми към фигури и хистограми, с интересни и обобщаващи авторски интерпретации. Състоятелността на твърденията в поставени хипотезата е доказана по необорим и безспорен начин.

Конкретизирани са и обобщени препоръки към практиката.

Приносните моменти на дисертационния труд са изведени като Теоретични приноси и Практико-приложни приноси.

С висока обществена и образователна значимост са първия и втория посочени приноси от практико-приложните, свързани с разработената цялостна система за ранен скрининг и оценка на параметрите на трудностите, свързани с четенето при ученици с прозодично нарушение заекване в начална училищна възраст.

6. Лично участие на докторантката

Смятам, че проведеното дисертационно изследване, формулираните приноси и получени резултати са лична заслуга на докторантката. В дисертационния труд и в автореферата ясно са открити и видни авторовото присъствие и пристрастие, творческата и емоционалната убеденост, почерк и стил.

7. Автореферат

Авторефератът е направен според изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на ТУ и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

8. Критични забележки и препоръки

В реорганизираното учебно съдържание биха могли да се изведат примери от различни области на учебния материал.

9. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Категорично препоръчвам на докторантката Борислава Веселинова Петрова да публикува дисертационното изследване във вид, подходящ и достъпен за употреба от общообразователни и ресурсни учители, както и от родители за учебната дейност и за формирането на компетенции с деца и ученици със специални образователни потребности.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ТУ.

Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на ТУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Борислава Веселинова Петрова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Специална педагогика като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Борислава Веселинова Петрова в област на висше образование: Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма Специална педагогика.

20.12. 2022 г. Рецензент:

(проф. Милен Замфиров, д.н.)